

- ✦ TORSTEN SVENDSEN (L)
Certificeret Dansk BOLI/Gadvokat
- BRIAN HEBEL ANDERSEN (H)
- ✦ LOTTE HEBEL ANDERSEN (H)
Certificeret Dansk BOLI/Gadvokat
- STEN CORFIX JENSEN (H)
- ANNE FRIIS REFSGAARD
- MORTEN J.K. GROOT

Informationsbrev

13. maj 2016
J.nr. 31144-24

Sekretær: Marianne Lund
Direkte tlf. 57 66 03 41
ml@advokatfirmaet-svensden.dk

Vedr.: Orientering om status på arbejdet mod opførelse af havvindmøller i Jammerland Bugt

Den 14. april 2016 sendte jeg til orientering det brev, som jeg sendte til Energiudvalget inden besøget hos dem i går. Jeg vil starte med at sige, at besøget generelt var positivt. Udvalget gav udtryk for, at det er en kompliceret sag, samt at de gerne vil tage en dialog med ministeren om de spørgsmål, som vi har stillet.

Energiudvalget forstod vores hovedpointer, nemlig at

- Ministeren kan trække delegationen tilbage og selv træffe beslutning i vores sag, hvis han vil.
- Fremdriften i sagen er meget dårlig og ikke i overensstemmelse med ministerens intentioner om, at borgerne ikke skal gå i lang tid og være bekymrede over en sag som vores.
- Der er nogle andre juridiske muligheder, som f.eks. at lade lokale hensyn til borgerne indgå, som ministeren ikke juridisk har svaret ordentligt på.

Når dialogen med Energiudvalget gik så godt, er det min vurdering, at det skyldes den skriftlige kommunikation, som har fundet sted inden besøget i Energiudvalget.

Energiudvalget sendte nemlig vores brev, som jeg sendte til jer den 14. april 2016, til ministeren, og det har han svaret på. Jeg har kommenteret på ministerens svar og sendt det til Energi-

udvalget lige inden besøget i går. Jeg sender her de to dokumenter til orientering. Jeg kan oplyse, at de væsentligste forhold i dokumenterne er

- Ministeren kan godt se, at han kan tilbagekalde beslutningsretten, men han mener ikke, at han kan lægge vægt på andre samfundsmæssige hensyn, end dem som er anført i den nuværende lovgivning.
- Ministeren mener, at vores ønsker vil kræve lovgivning med tilbagevirkende kraft, og det vil han ikke af hensyn til investorer som har investeret i forundersøgelser.
- Ministeren understreger, at sagsbehandlingen ikke vil tage 2-3 år som det har været fremme i pressen, men at projektet vil være omfattet af de nye fremdriftskrav.

Det har jeg svaret tilbage på i vedhæftede skrivelse af 11. maj 2016. Som I kan se, har jeg bemærket at

- Ministeren overser, at det forhold at European Energy har fået en forundersøgelsestilladelse, ikke juridisk giver ret til en etableringstilladelse.
- Ministeren har misforstået, at vi beder om lovgivning med tilbagevirkende kraft. Ministeren kan handle, som vi ønsker inden for eksisterende lovgivning.
- Det fremgår af professorens resposum, at såfremt ministeren tilbagekalder delegationen fra Energistyrelsen, vil der være mulighed for at udøve et skøn på baggrund af politisk vurdering og ikke vurdering foretaget af embedsmænd i Energistyrelsen.

Jeg ser derfor frem til, at Energiudvalget beder ministeren om svar på mine spørgsmål. I vil blive orienteret, når der foreligger svar.

Til orientering bakker borgmester Martin Damm og Kalundborg Kommune fortsat op om vores sag. Det kan I se i artikel fra Jyllandsposten på www.jammerlandbugt.dk

I dag er jo så en spændende dag, hvor regeringen vil droppe havvindmøller for at reducere statens udgifter til den såkaldte PSO afgift. Om det omfatter vores projekt vil fremtiden vise. Det kan jeg ikke sige noget om på nuværende tidspunkt.

Med venlig hilsen

Brian Hebel Andersen
bha@advokatfirmaet-svensen.dk

Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget
Christiansborg
1240 København K

Ministeren

9. maj 2016

J nr. 2016-1296

Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget har i brev af 21. april 2016 stillet mig følgende spørgsmål 182 alm. del, som jeg hermed skal besvare. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål 182

Ministeren bedes kommentere henvendelse af 21. april 2016 fra Advokatfirmaet Svendsen vedrørende opførsel af kystnære vindmøller i Jammerland Bugt, jf. EFK alm. del – bilag 259.

Svar

Brian Hebel Andersen fra Advokatfirmaet Svendsen har henvendt sig til Folketingets Energi-, Forsynings- og Klimaudvalg vedrørende åben-dør-projektet i Jammerland Bugt.

Jeg vil gerne indlede med, at det er forståeligt, at der opstår bekymring for, hvilken konsekvens en havvindmøllepark vil have på naturen og udsigten i Jammerland Bugt, og jeg at tager den lokale bekymring meget alvorlig. Jeg mener, at vi skal værne om vores natur og landskab.

I brevet fremhæver Brian Hebel Andersen desuden en række tiltag, som han mener, bør tiltrædes. Herunder at delegationen til Energistyrelsen skal tilbagekaldes, så ressortministeren kan træffe afgørelse i sager om udstedelse af forundersøgelsestilladelser, godkendelse af forundersøgelsesrapport samt udstedelse af etableringstilladelser og elproduktionstilladelser. Derudover fremhæver han, at ministeren lovligt kan meddele Energistyrelsen hvilke samfundsmæssige interesser, der skal tages hensyn til ved godkendelse af forundersøgelsesrapport, og at Energistyrelsen desuden kan tillægge almen samfundsmæssige interesser afgørende betydning, blot interesserne ikke er usaglige. Han mener heller ikke, at der er risiko for, at staten kan blive mødt med erstatningskrav. Brian Hebel Andersen skriver herudover i henvendelsen, at der ikke tages ansvar for miljøet, og at han er bekymret for, at Energistyrelsen ikke lever op til fremdriftskravene for åben-dør-ansøgninger, da European Energy har udtalt i pressen, at sagsbehandlingen af forundersøgelsesrapporten for Jammerland Bugt vil tage 2-3 år.

**Energi-, Forsynings- og
Klimaministeriet**

Stormgade 2-6
1470 København K

T: +45 3392 2800
E: efkm@efkm.dk

www.efkm.dk

Jeg har følgende bemærkninger til henvendelsen:

- Det er vigtigt, at investorer i Danmark kan have tiltro til de lovmæssige vilkår, når der foretages store investeringer. I dette tilfælde har projektudviklere indrettet sig i forhold til gældende lovgivning og allerede investeret store summer.
- Det er vigtigt for mig at bemærke, at regeringen ikke ønsker at lovgive med tilbagevirkende kraft. Indførelse af en kommunal indsigelsesret for projektet i Jammerland Bugt strider mod dette princip.
- Hvis jeg tilbagekalder delegationen fra Energistyrelsen til at træffe afgørelse om godkendelse af forundersøgelsesrapporter, kan jeg som minister ikke lægge vægt på andre hensyn, end hvad den nuværende lovgivning giver mulighed for. Det fremgår af bemærkningerne til VE-loven, at der er relativt snævre grænser for det skøn, der kan udøves ved vurderingen af, om et område er relevant. Det fremgår endvidere, at der i vurderingen kan indgå hensyn til miljø, sikkerhed, skibsfart, fiskeri, mindsteafstand til kysten m.v. Hensyn til lokal opbakning falder umiddelbart ikke ind. Hvis bestemmelsen skal udvides, kræver det lovændring eller udstedelse af en bekendtgørelse med hjemmel i VE-loven.
- Der gennemføres VVM-undersøgelser netop for at tage hensyn til miljøet og sikre, at opførelse af en havvindmøllepark ikke påvirker miljøet negativt. I VVM-redegørelsen redegøres der for, hvilke potentielle påvirkninger en havvindmøllepark i Jammerland Bugt vil kunne have på det omkringliggende miljø, herunder befolkning, flora og fauna, jord- og havbund, marine pattedyr, fugleliv mv. Visuelle konsekvenser indgår også i VVM-redegørelsen.
- Når VVM-redegørelsen sendes i høring, får borgere og kommuner mulighed for at komme med høringssvar, hvor de kan tilkendegive, hvilke konsekvenser de mener, projektet har for eksempelvis natur og turisme. Det indgår alt sammen i Energistyrelsens endelige vurdering af projektet.
- En godkendelse af forundersøgelsesrapporten indebærer, at det er sikret, at en realisering af projektet ikke strider mod miljømæssige eller andre planlægningsmæssige forhold. Viser resultatet af undersøgelserne, at en realisering af projektet er mulig, godkendes forundersøgelsesrapporten, og ansøger kan herefter ansøge om en etableringstilladelse.
- En godkendelse af forundersøgelsesrapporten kan f.eks. afvises på baggrund af sejladssikkerhed, f.eks. hvis projektet ikke kan forenes med en nærliggende sejlrende, eller på baggrund af en NATURA 2000-konsekvensvurdering, der viser, at projektet kan skade planter eller dyr i området. Et projekt kan tilpasses, så det f.eks. overholder

fastsatte grænseværdier for støj, eller så det overholder sikkerhedsafstande til en nærliggende sejlrende. En godkendelse af de visuelle forhold beror på en konkret vurdering, som i vid udstrækning handler om projektets geografiske placering.

- Når Energistyrelsen modtager en forundersøgelsesrapport, vurderer Energistyrelsen i samarbejde med alle relevante myndigheder med ressource på havet, om den lever op til de krav, der blev stillet i forundersøgelsestilladelsen. På baggrund af myndighedernes kommentarer, vurderer Energistyrelsen, om forundersøgelsesrapporten er klar til offentlig høring eller, om der skal udarbejdes et tillæg. Forundersøgelsesrapporten sendes herefter i offentlig høring, hvor borgere, kommuner og andre kan komme med bemærkninger. En godkendelse af forundersøgelsesrapporten betyder, at en realisering af projektet ikke strider mod miljømæssige eller andre planlægningsmæssige forhold.
- Hvis kommunen kan fremføre vægtige grunde som eksempelvis fald i turismeindtægter, negativ påvirkning af miljøet eller lignende, kan et projekt stoppes. Kommunerne høres inden, der gives en forundersøgelsestilladelse, og igen før der gives etableringstilladelse.
- Efter en eventuel godkendelse af forundersøgelsesrapporten kan opstilles ansøge om en etableringstilladelse. Energistyrelsen giver tilladelse til etablering efter høring af relevante myndigheder, herunder kommuner, hvis etablering ikke strider mod miljømæssige eller andre planmæssige forhold, og hvis Energistyrelsen finder, at ansøger har den fornødne tekniske viden og økonomiske kapacitet.
- Ændringen af åben-dør-ordningen tager højde for, at kommuner allerede tidligt i processen får mulighed for at få indflydelse på planer om opførelse af kystnære havvindmøller. Kommunen kan i den forbindelse undersøge, hvorvidt der er opbakning blandt kommunens borgere til at fremsætte en indsigelse, og på den måde sikres det også, at borgerne får en stemme. Jeg mener ikke, at der bør indføres yderligere offentlige høringer end den, der allerede ligger i forbindelse med VVM-rapporten.
- Til sidst skal jeg understrege, at Energistyrelsen ikke har meddelt European Energy, at sagsbehandlingen af forundersøgelsesrapporten for Jammerland Bugt vil tage 2-3 år. Projektet vil være underlagt samme fremdriftskrav som for alle andre.

Med venlig hilsen

Lars Chr. Lilleholt

✦ TORSTEN SVENDSEN (L)
Certificeret Dansk BOLI/Gadvokat
BRIAN HEBEL ANDERSEN (H)
✦ LOTTE HEBEL ANDERSEN (H)
Certificeret Dansk BOLI/Gadvokat
STEN CORFIX JENSEN (H)
ANNE FRIIS REFSGAARD
MORTEN J.K. GROOT

Folketinget
Rigsdagsgården
1240 København K

11. maj 2016
J.nr. 31144-24

Att.: Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget

Sekretær: Marianne Lund
Direkte tlf. 57 66 03 41
ml@advokatfirmaet-svensen.dk

Sendt pr. mail: efk@ft.dk

Vedr.: Deputationsbesøg 12. maj 2016. Spørgsmål stillet af klima-, energi- og bygningsudvalget den 22/5-2015 til ministeren - spørgsmål 129.

Ministeren har i brev af 9. maj 2016 kommenteret henvendelse af 21. april 2016 til udvalget. Ministerens bemærkninger giver anledning til følgende:

Generelt bemærkes, at ministeren ikke modsiger hovedkonklusioner, som anført og dokumenteret i henvendelse af 21. april 2016, nemlig følgende:

- Ministeren kan tilbagekalde delegation til Energistyrelsen.
- Ministeren kan lovligt meddele Energistyrelsen, hvilke samfundsmæssige interesser der skal tages hensyn til.
- Forundersøgelsestilladelse giver ikke ret til etableringstilladelse, uanset om VVM-rapport godkendes af Energistyrelsen.

Med specifik henvisning til ministerens bemærkninger oplyses følgende:

- Ministeren oplyser, at det er vigtigt, at investorer i Danmark kan have tiltro til de lov-mæssige vilkår, når der foretages store investeringer.

Ministeren synes at overse, at en forundersøgelsestilladelse ikke giver ret til etableringstilladelse. Forundersøgelsestilladelse og godkendt VVM-rapport giver projektudvikler førsteret til areal, og projektudvikler skal ikke – som ved offentligt udbud – konkurrere med andre om opførelse af vindmøllepark til billigste pris HVIS etableringstil-

ladelse gives.

- Ministeren bemærker, at regeringen ikke ønsker at lovgive med tilbagevirkende kraft.

NGO Beskyt Jammerland Bugt og mine klienter opfordrer ikke til at lovgive med tilbagevirkende kraft. Tværtimod opfordres netop til at behandle sagen i henhold til gældende lovgivning.

- Ministeren oplyser, at hvis han tilbagekalder delegationen fra Energistyrelsen til at træffe afgørelse, kan ministeren ikke lægge vægt på andre hensyn, end hvad den nuværende lovgivning giver mulighed for.

Det er selvfølgelig korrekt, at ministeren skal følge gældende lovgivning. Afgørende er imidlertid, at Energistyrelsens vægtning af hensyn vil være ”energifaglig”. Såfremt ministeren træffer afgørelse, bliver vægtningen af lovlige hensyn politisk med mulighed for bl.a. udvalgets indflydelse. Netop som flere politikere har ytret ønske om.

Minister henviser til bemærkninger til VE-loven og anfører, at der i vurderingen kan indgå hensyn til miljø, sikkerhed, skibsfart, fiskeri, mindste afstand til kysten m.v. Selv om ministeren skriver ”kan indgå” lyder det efterfølgende nærmest som om opregningen fortolkes udtømmende. Det er juridisk forkert. Førnævnte er blot eksempler. Derfor udtrykket ”kan indgå” og afslutningen ”m.v.”. Der henvises til Responsum vedrørende retten til etableringstilladelse i forlængelse af forundersøgelsestilladelse af professor, cand.jur. og Phd. Bent Ole Gram Mortensen. Responsum er medsendt som bilag 1 til min skrivelse af 21. april 2016. I responsum, side 14-16, afsnit 6, 6.1, og 6.2, redegøres der, med henvisning til bl.a. lovbekendtgørelser, lovbemærkninger, Energiklagenævnets afgørelser, Justitsministeriets vejledning og diverse juridisk litteratur for, at f.eks. hensyn til lokal opbakning kan tillægges afgørende betydning. Når ministeren henviser til bemærkninger til VE-loven, går jeg ud fra, at der med bemærkninger til VE-loven menes Forslag til lov om fremme af vedvarende energi 2008/1 LSF 55, fremsat den 5. november 2008 med bemærkninger. Ministerens henvisning er helt generel og udokumenteret. Ministeren bør oplyse præcis, hvilke dele af lovbemærkningerne der henvises til. Udvalget opfordres til at spørge ministeren om, med hvilken juridisk begrundelse han i sine bemærkninger anfører, at hensyn til lokal opbakning ikke umiddelbart falder ind under de hensyn, som kan tages. På baggrund af indhentet responsum er det min opfattelse, at der ikke er juridisk belæg for ministerens bemærkninger.

- Ministeren anfører, at VVM-undersøgelser gennemføres for at tage hensyn til miljøet. Det er selvfølgelig korrekt. Afgørende er imidlertid myndighedens skøn og vurdering af de fakta, som VVM-redegørelsen indeholder.
- Ministeren anfører, at VVM-redegørelsen sendes i høring, og høringssvar indgår i Energistyrelsens endelige vurdering af projektet. Det er selvfølgelig korrekt. Som anført ovenfor er afgørende, hvilken vægt de forskellige hensyn tillægges. Energistyrelsen

vil foretage ”energifaglig” afvejning, hvor ministeren kan foretage politisk afvejning.

- Ministeren anfører, at godkendelse af VVM-redegørelsen medfører, at ansøger herefter kan ansøge om etableringstilladelse. Det er selvfølgelig korrekt. Det bemærkes igen, at godkendt VVM-redegørelse ikke giver ansøger nogen ret til etableringstilladelse. Etableringstilladelsen skal netop søges.
- Ministeren anfører, at godkendelse af forundersøgelsesrapporten kan afvises på grund af sejladsikkerhed m.v. Det anføres samtidigt, at en godkendelse af de visuelle forhold beror på en konkret vurdering, som i vid udstrækning handler om projektets geografiske placering.

Som anført i responsum, udarbejdet af professor Bent Ole Gram Mortensen, er rammerne for den konkrete vurdering (myndighedens skøn) temmelige vide. Det fremgår igen, at såfremt ministeren tilbagekalder delegationen fra Energistyrelsen, vil der være mulighed for at udøve et skøn på baggrund af politisk vurdering og ikke vurdering foretaget af embedsmænd i Energistyrelsen.

- Ministeren anfører, at når Energistyrelsen modtager en forundersøgelsesrapport, vurderer Energistyrelsen i samarbejde med alle relevante myndigheder, om den lever op til de krav, der blev stillet i forundersøgelsestilladelsen.

Det er naturligvis korrekt.

- Ministeren anfører, at hvis kommunen kan fremføre vigtige grunde, som eksempelvis fald i turismeindtægter m.v., kan et projekt stoppes. Ministeren anfører videre, at kommunernes høres inden, der gives en forundersøgelsestilladelse, og igen før der gives etableringstilladelse.

Vi frygter, at Energistyrelsen, på baggrund af Energistyrelsens misforståelse af Kalundborg Kommunes høringssvar i forbindelse med forundersøgelsestilladelse, ikke vil tillægge Kalundborg Kommunes høringssvar væsentlig betydning.

Som anført ovenfor bemærker ministeren, på baggrund af bemærkninger til VE-loven, at der i vurderingen kan indgå hensyn til miljø, sikkerhed, skibsfart, fiskeri, mindsteafstand til kysten m.v. Ministeren bemærker videre, at hensyn til lokal opbakning umiddelbart ikke falder ind. Det er svært at forstå, hvorfor ministeren samtidigt mener at fald i turismeindtægter kan stoppe et projekt! Der er ikke konsensus i den juridiske argumentation.

- Ministeren oplyser, at efter en eventuel godkendelse af forundersøgelsesrapporten, kan opstiller ansøge om etableringstilladelse. Ministeren redegør videre for sagsbehandlingen.

Ovennævnte giver ikke anledning til bemærkninger.

- Ministeren redegør for ændringen af åben-dør-ordningen.

Det er min opfattelse, at ”sagen om Jammerland Bugt” var væsentlig medvirkende årsag til ændring af reglerne. Fordi reglerne ikke ændres med tilbagevirkende kraft, har de imidlertid ingen betydning for Jammerland Bugt.

- Ministeren oplyser, at Energistyrelsen ikke har meddelt European Energy, at sagsbehandlingen af forundersøgelserapporten for Jammerland Bugt vil tage 2-3 år. Ministeren bemærker videre, at projekt vil være underlagt samme fremdriftskrav som alle andre.

De nyligt fastsatte fremdriftskrav er kun konkrete efter godkendt VVM-rapport. Der er ikke taget højde for sagsbehandlingen inden godkendelse af VVM-rapport. Ved henvendelse til Energistyrelsen for få dage siden, kunne Energistyrelsen end ikke oplyse, hvornår høring igangsættes. European Energy har oplyst, at sagsbehandlingstiden forventes at være 2-3 år. Hvis fremdriftskrav skal have nogen reel betydning, er det nødvendigt, at fremdriftskravene sætter en tidsgrænse for, hvor længe projektudvikler kan være om at levere de oplysninger, som Energistyrelsen kræver, og Energistyrelsen må behandle sagen med fornøden hurtighed. I modsat fald vil det fortsat være muligt for projektudvikler, at ”reservere” arealer på ubestemt tid, og borgerne holdes i fortsat usikkerhed.

Borgmester i Kalundborg Kommune, Martin Damm udtaler således til Jyllands Posten 5. maj 2016 følgende:

”Det virker, som om man bare undlader at lave sin VVM-redegørelse færdig og på den måde trækker tiden. De nye regler siger jo, at hvis man først har færdiggjort VVM-undersøgelsen – ja, så skal man også beslutte sig for at gå i gang. Ellers falder tilladelserne til jorden. På den måde holder man borgerne, der bor ved bugten, hen i uvished. Hvad nu, hvis du har et hus til salg? Sælger du så ud fra, hvordan det ser ud nu – eller sælger du et hus med udsigt til et halvhundrede store havvindmøller?”

Så længe det er muligt at trække tiden inden VVM-redegørelse eventuelt godkendes, er fremdriftskravene reelt uden virkning.

Med venlig hilsen

Brian Hebel Andersen
bha@advokatfirmaet-svendsen.dk